

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008
1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изх. № 92-56.....

12 02 2013

ДО

Г-Н МИРОСЛАВ ДОЛАПЧИЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНА
АСОЦИАЦИЯ ЗА ПРИЕМНА ГРИЖА
УЛ. „ЦАР СИМЕОН“ № 55,
СОФИЯ, 1000

На Ваш № 023/29.01.2013 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОЛАПЧИЕВ,

Във връзка с поставените въпроси и направените предложения, свързани с подобряване на качеството на услугата „приемна грижа“, бих искала да Ви уверя, че приемната грижа е един от приоритетите в политиката на Министерството на труда и социалната политика и основна алтернатива и инструмент в провеждания от нас процес на деинституционализация на децата в Република България. През последните години приемната грижа в страната се развива изключително динамично както като практика, така и на ниво правна уредба. Пример в тази насока са последните нормативни промени (Закона за закрила на детето (ЗЗД), в сила от 24 април 2012 г., Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето (ППЗЗД), в сила от 4.09.2012 г., Наредбата за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях (НУРКПУПСНДТ), в сила от 4.09.2012 г.), с които се прецизира предоставянето на услугата „приемна грижа“.

Независимо от постигнатите положителни резултати, продължават да се полагат усилия за подобряване на качеството на приемната грижа. Към настоящият момент, както знаете, е действаща междуетовствената работна група за синхронизиране на процедурите по приемна грижа и осиновяване, в която участват и представители на Националната асоциация по приемна грижа. Също така, създадена е междуетовствена работна група за актуализиране на Методиката за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“. От съществено значение е и изпълнението на проекта „И аз имам семейство“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОП РЧР), чрез който ще се създаде и реализира устойчив модел на развитие на социалната услуга „приемна грижа“.

Имайки предвид необходимостта от идентифициране и намиране на решение на съществуващите проблеми, част от които са свързани с предоставянето на социалната услуга „приемна грижа“, предоставям следните отговори на поставените от Вас въпроси:

Въпрос 1. Налице е забавяне на настаняването на деца в приемни семейства.

1.1. Приоритетно е настаняването в семейства по проекта, а вече действащите се пренебрегват.

Отговор: Настъпилите промени в нормативната уредба по приемна грижа през 2012 г., доведе до промяна в подхода и условията за предоставяне на социалната услуга, с основна цел промяна на модела на приемната грижа. Регламентиран е реда, по който всички доставчици на услугата „приемна грижа“ извършват дейности по набиране и оценяване на кандидати за приемни семейства, обучение, взаимно адаптиране, подкрепа и наблюдение на отглеждането на детето. Усъвършенстван е процеса на оценяване на кандидатите за приемно семейство.

Стартирането и реализирането на проект „И аз имам семейство“ значително допринесе за популяризирането на приемната грижа и увеличаване броя на утвърдените приемни семейства. Увеличаването на броя на утвърдените приемни семейства и случаите на прекратяване на настаняването на деца във вече утвърдени приемни семейства, поради осиновяване, реинтеграция в биологичното семейство, навършване на пълнолетие и други, показва както високия обществен интерес към приемната грижа, така и ефективния принос на съществуващите приемни семейства. Това по никакъв начин не означава, че не се използват капацитета и възможностите на съществуващите приемни семейства. Напротив, усилията на дирекциите „Социално подпомагане“ и екипите по проекта са насочени към намирането на най-подходящите приемни семейства според специфичните потребности на децата.

Следва да се отбележи, че определеният период на опознаване и адаптиране при настаняване на дете в приемно семейство, който продължава от 4 до 6 седмици, е от съществено значение за качеството на приемната грижа за всяко настанено дете. В интерес на всяко дете, на което се предоставя услугата приемна грижа е да бъде настанено във възможно най-подходящото за него приемно семейство.

1.3. Наличието на крайно недостатъчни лимити на средства и бензин за колите в Дирекции „Социално подпомагане“ (ДСП) възпрепятства провеждането на напасванията (особено ако те са в друга област).

Отговор: Процесът на опознаване между детето и приемното семейство се планира от ДСП, доставчика на услугата и приемното семейство, съгласно план, разработен съвместно с всички участници. При планиране на срещите се разглеждат възможностите за участие на всички заинтересовани страни в процеса. Подкрепата на ДСП при опознаване и адаптиране на детето към приемното семейство не следва да се разглежда единствено като придружаване на детето при срещите му с приемното семейство.

Не съществува и конкретно законово задължение, съгласно което ДСП да осигурява транспорт при срещите между детето и приемното семейство. От друга страна, служебните автомобили на Агенцията за социално подпомагане (АСП) имат лимит, който се използва и изразходва за нуждите на цялата дирекция, като стремежът е за оптимално разпределение на наличните ресурси.

1.2. Оправданието – няма деца. В Силистра - например има приемни родители, за които няма деца, а ДМСГД продължава да функционира.

1.4 Дори в областите, в които няма деца за настаняване и представителите на РДСП-тата да са изпратили профилите на чакащите настаняване приемни семейства от други области, няма експедитивност в кореспонденцията им.

Отговор: В резултат на подробен анализ на развитието на приемната грижа се открие тенденция децата от определена област, които са оценени като подходящи за приемна грижа, като профил да не отговарят на критериите, заявени от утвърдените приемни семейства в същата област. С оглед на това се осъществяват настанявания на деца и от съседни области, в които има по-голям брой деца, оценени за приемна

грижа. Водещ принцип в работата е всеки конкретен случай да се разглежда индивидуално и да се предприемат професионални действия в интерес на детето.

1.5. Няколкократно връщане на приемни родители да „карат курс“ за различните възрастови групи, поради „липса на деца“ от техния профил също забавя настаняването на деца.

Отговор: Все по-често приемни родители изразяват желание да променят предварително заявеното желание и профила си по отношение на възрастта, пола, етноса и здравословното състояние на детето, за което да предоставят приемна грижа. В тази връзка и с оглед предоставяне на по-качествена приемна грижа, по преценка на доставчика, приемният родител може да премине определен модул, но не и цялата Програма за обучение на кандидатите за приемно семейство. Следва да се има предвид, че обучението на приемните родители е част от тяхната оценка. Допълнителният обучителен модул допринася за прецизиране оценката на приемното семейство при променените обстоятелства.

Въпрос 2. Обяснението и оправданието на някои социални служби за закъснели настанявания е, че с тази задача се занимават до двама служители в ОЗД и липсва физическа възможност. Молим за адекватни мерки за подобряване на координацията между системата за оценяването на децата и стартирането на процес на напасване, с цел ускоряването на сроковете за настаняване на децата в одобрени приемни семейства.

Отговор: Една от целите при създаването на комисиите по приемна грижа към регионалните дирекции за социално подпомагане, е във всяка област да се подобри координацията и взаимодействието между отделните структури на АСП, неправителствените организации (НПО) и общините, за развитието и усъвършенстването на приемната грижа на областно и национално ниво. Предприети са съответните мерки за повишаване на административния капацитет в някои от ОЗД, което ще доведе и до подобряване на работата в отделите.

Въпрос 3. В страната се създава порочна практика, според която на действащи приемни родители, още преди да е изтекъл едногодишния срок, в рамките на подготовката на детето за вписване в регистър за осиновяване, се иска и декларация за интерес. Това е порочна практика, защото принуждава приемните родители да избират да осиновят детето или не, което противоречи на философията на приемничеството. Молим за отмяна на това искане с указателно писмо.

Отговор: На първо място, следва да се подчертае, че подобна практика е изключение и е свързана с международните осиновявания. Министерство на правосъдието и акредитираните организации за международно осиновяване ни информираха, че в някои от случаите на деца, настанени в приемни семейства и вписани в регистъра за пълно осиновяване, при стартиране на процедура по осиновяване приемните родители възпрепятстват контактите на детето с осиновителното семейство. Приемните родители заявяват, че желаят да продължат да се грижат за детето. В тези случаи, преди да стартира процедура по международно осиновяване, Министерство на правосъдието изисква документ, в който приемния родител е декларирал, че е запознат за предстоящото осиновяване на детето и при необходимост ще окаже съдействие.

Важно е приемните семейства да правят разграничение между осиновяване и приемна грижа. Осиновяването осигурява постоянна семейна среда за детето, както е между роднини по произход, а приемната грижа е временна мярка за детето, а не трайно решение за неговите потребности. В тази връзка е и създадената от министъра на труда и социалната политика междуетовна работната група, чиято цел е

синхронизиране на процедурите по приемна грижа и осиновяване, съобразявайки се с техните различия.

Въпрос № 4. В общините, в които са закрити домовете, където има много приемни родители, а няма деца, както в Шумен, например, трябва да се работи за настаняването на деца от други общини. Спешно трябва да се създаде механизъм за настаняването на деца от други общини и области в семействата на приемни родители от различна община или област, освен ако за децата не е направена оценка за реинтеграция.

Отговор: За преодоляване на този проблем са предприети съответните мерки и действия за настаняване на деца и от съседни общини и области, в които има по-голям брой деца, оценени за приемна грижа. Всеки конкретен случай следва да се разглежда индивидуално и се предприемат действия в интерес на детето. Предвид факта, че броят на приемните семейства през последните месеци нараства, тази практика вече се прилага в страната. Пример в тази насока е област Смолян, на чиято територия са настанени деца от институции и от областите Пловдив, София, Кърджали.

Въпрос № 5. В някои общини има ЦОП-ове, на които е забранено, заради новия проект, да извършват подкрепа на одобрени приемни родители с настанени деца, защото приемните родители сключват договори с общината, следователно екипът по приемна грижа към общината трябва да подкрепя семействата. Каква е логиката и защо едно одобрено приемно семейство с настанени деца да не може да избере общински ЦОП като подкрепящ?

Отговор: Центровете за обществена подкрепа са част от системата на социалните услуги, предоставящи подкрепящи услуги на деца в риск и техните семейства. Центровете за обществена подкрепа предоставят подкрепящи услуги на приемните семейства, на биологичните родители, както и на настанените деца в приемни семейства и в семействата на роднини и близки. Не съществува ограничение приемните родители да ползват специализирана подкрепа и да бъдат насочвани към социални услуги, предоставяни в общността.

В общините, на чиято територия се реализира проект „И аз имам семейство“, екипите по приемна грижа предоставят подкрепящи услуги на приемните семейства под формата на индивидуални и семейни консултации, семейна конференция, групи за самопомощ.

Въпрос 6. Има различно тълкуване на процедурата за преминаване от режима на професионална приемна грижа и обратно. На места се събират документи, на други - се повтаря обучителната програма. Молим за ясни, точни и конкретни указания.

Отговор: При промяната на статута на приемните семейства при кандидатстване на доброволен приемен родител за професионален, не се преминава отново цялата процедура, предвидена в нормативната уредба. Кандидатите за професионално приемно семейство подават заявление и документи, необходими в зависимост от конкретния случай и по преценка на съответния доставчик, за утвърждаването им като професионални приемни родители. Също така, получават допълнителна квалификация за отглеждане и възпитание на деца. Доставчикът изготвя актуален социален доклад, в който се отразяват само промените, броят, възрастта и особеностите на децата, за които е подходящо приемното семейство.

Въпрос 7. Има социални служби в страната, като Смолянска например, където има лимит за транспортните разходи. Най-близкото населено място, в което трябва да се подкрепят приемни семейства е 10 км, а най-отдалеченото – на 70 км. Настояваме да се гарантира качествена подкрепа на приемните

семейства, особено в отдалечените райони, да се премахне лимита за транспортни разходи.

Отговор: Както вече бе посочено при отговора на въпрос № 1.3., финансови средства на ДСП се отпускат от бюджета на АСП и следва да покрият разходите по цялостната дейност на дирекциите, включително дейностите по настаняването на деца в приемни семейства и предоставянето на социална услуга „приемна грижа“. Възможностите за подкрепа на приемните семейства не бива да се изчерпват единствено с посещения от страна на социалните работници. Приемните семейства могат да се обръщат към съответния доставчик на социална услуга „приемна грижа“ по телефон, електронна поща и други средства за комуникация, както и да използват собствени средства за транспорт.

Въпрос № 8.: На места, където няма доставчик, липсват форми за самоподкрепа на приемни родители. Настояваме за задължително сформирание на групи за самопомощ за приемни родители с цел по-доброто наблюдение върху действащите приемни родители, дори без наличието на доставчик, различен от ДСП.

Отговор: Не съществува законова пречка при инициатива от страна на приемните родители да се организират в групи за подкрепа и взаимопомощ. Следва да се отбележи, че същността на тези групи е в пряко противоречие с идеята за задължителния им характер. От друга страна, доставчикът на социална услуга „приемна грижа“, съгласно съществуващата нормативна уредба, следва да осигурява подкрепа и помощ на приемното семейство при изпълнение на задълженията, свързани с отглеждането и възпитанието на настаненото дете, чрез поддържащо обучение, консултиране, групи за самопомощ и подкрепа или други услуги.

Една от специфичните цели на проекта „И аз имам семейство“ е децентрализиране на услугата „приемна грижа“ и разгръщането ѝ на общинско ниво. Стремешът е да се изгради ресурс на общините като доставчик на приемна грижа, както и да се апробира модел на приемна грижа, при който приемните родители получават консултации, подкрепа и супервизия, свикват се групи за самопомощ и семейна конференция. В рамките на проекта се анализират добрите практики и възникващите проблеми. Анализът ще послужи за прецизиране на нормативната уредба, свързана с предоставяне на целия пакет от дейности, свързани с приемната грижа.

Въпрос № 9.: Настояваме за единен регистър на приемните родители на национално ниво, в който да се отразява всяко настаняване на децата. Важно е в регистъра да се отбелязва всяка оценка на приемното семейство и преминалите допълнителни обучения. Възможно е да се търсят ресурсите на Ноу-хау центъра на НБУ за тази дейност.

Отговор: По отношение на направеното предложение, следва да се има предвид, че към настоящия момент Министерството на труда и социалната политика (МТСП) изпълнява Проект BG 51PO001 – 6.1.02 „Изграждане на интегрирана информационна система в МТСП“, който се финансира по ОП РЧР. Партньор и бенефициент по конкретна дейност 2 „Изграждане на Интеграционна среда за обмен на информация в МТСП“ и дейност 3 „Изграждане на новите подсистеми на ИИС на МТСП“ на проекта е Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД). Една от специфичните цели на проекта е създаване и поддържане на електронен регистър на доставчиците на социални услуги за деца, лицензирани от ДАЗД - с цел проследяване и контрол на качеството и целесъобразността на предлаганите услуги. Бъдещият електронен регистър на доставчиците на социални услуги за деца следва да обхваща включително доставчиците на социална услуга „приемна грижа“ и съответно приемните семейства и настаняванията на деца в тях.

Въпрос № 10.: Необходим е единен стандарт, включително и методика за прилагането на услугата „приемна грижа” в цялата страна, за да се избегнат различните тълкувания и практики в различните райони на страната.

Отговор: И към момента съществува Методика за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа”, която има за цел да зададе рамката на услугата и да очертае задължителните дейности и стъпки при предоставянето на услугата „приемна грижа”. Предвид настъпилите промени в нормативната уредба е създадена работна група за актуализиране на Методиката за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа”.

Към настоящия момент няма разработен и утвърден единен стандарт за финансиране на услугата „приемна грижа”, както и същата не е държавно делегирана дейност. В рамките на проект „И аз имам семейство” е заложена отделна дейност за разработване на единен финансов стандарт за услугата „приемна грижа”. В резултат на опита от изпълнението на проекта, анализа на добрите практики, разходваните финансови средства, необходими за покриване на разходите по предоставяне на услугата, ще бъде разработен финансовия стандарт.

В разработването на окончателния вариант на финансовия стандарт ще се включи екип от професионалисти, включително и експерти от НПО. Финализиращият финансов стандарт ще даде основание за промяна на правната регулация на социалната услуга приемна грижа и утвърждаването ѝ като държавно делегирана дейност.

Въпрос 11. Има практика в страната, при която на доброволен приемен родител, който се е грижил за дете, му се поставя условие да събира отново документите, преди да му бъде настанено второ дете. Според нас, трябва да се задейства такава процедура, ако в семейството не е настанено дете в рамките на 6 месеца. Под 6 месеца събиране на документи би било безумица.

Отговор: Извършването на актуализация на документи след определен период от време е от съществено значение, имайки предвид необходимостта от гарантиране на най-добрия интерес на детето и осигуряването на професионализъм при полагането на грижи и предоставянето на подкрепа на деца от приемните семейства. Съществуването на отделни случаи, не означава, че става въпрос за практика в работата на доставчиците на услугата приемна грижа. По-скоро, вероятно се коментира отделен случай, при който конкретна причина е наложила да се изиска актуализация на част от документите.

Въпрос 12. Съществува практика в една община, където социален работник от ДСП очаква касови бележки за отчитането на разходите по издръжката на детето, а друг социален работник, на съседното бюро отново от ДСП, да не очаква. Това противопоставя приемните родители и в същото време практиката е странна.

Отговор: За отчитането на разходите по издръжката на дете, настанено в приемно семейство не се изискват разходооправдателни документи. Социалният работник на детето има задължението да наблюдава за целесъобразното изразходване на отпуснатите средства, посредством преки наблюдения, посещения в дома, проведени срещи и разговори. В допълнение, следва да се отбележи, че специализираният контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане в териториалните поделения на АСП, се осъществява от инспектората създаден към изпълнителния директор на АСП. За отстраняване на нередности и превенция на лоши практики е необходимо своевременно подаване сигнал в АСП с цел предприемане на мерки по компетентност за извършване на проверка.

Въпрос 13. Необяснима е практиката да се правят изследвания на приемни деца, вписани в регистъра за международно осиновяване на всеки 3 месеца. Освен страданието на децата, разходите са за сметка на приемните родители, като се посочва, че средствата за изследвания и транспорт до оценяващите специалисти, трябва да са от издръжката на детето (около 190 лева). Важно е разходите за оценка да са за сметка на държавата, както на децата в социалните домове, и срокът да се увеличи от 3 на 6 месеца.

Отговор: Медицинските свидетелства за здравословното състояние включват и резултати от проведени изследвания на децата, вписани в регистъра за международно осиновяване. Съгласно законната разпоредба е необходимо медицинското свидетелство да се актуализира на 3 месеца, но никъде изрично не е посочено тази актуализация да включва на всеки 3 месеца и лабораторни изследвания. Този проблем беше разискван с Министерство на правосъдието, които изразиха като становище необходимостта от актуализирани на 3 месеца изследвания на децата, само когато наличието на определен здравословен проблем изисква да се проследява динамиката в показателите на кръв и урина. В другите случаи изследванията се провеждат на 6 месеца, но медицинските свидетелства се изготвят и предоставят на всеки 3 месеца. Освен това, отпусканите средства за отглеждане и възпитание на деца, настанени в приемни семейства, се предоставят именно от държавния бюджет на Република България.

Въпрос 14. Според нас е важно да се позволи на двамата одобрени приемни родители в едно семейство, със сключен граждански брак, да имат право да сключват по отделно договор с доставчик, при гарантиране на условието да се грижат за поне 3 деца.

Отговор: Приемно семейство са двама съпрузи или отделно лице, при което се настанява дете за отглеждане. Принципното очакване е съпругата/съпругът, както и съжителстващата/съжителстващият, които са проучени и утвърдени като част от приемното семейство, да подкрепят титуляра в грижите по отглеждането и възпитанието на детето/децата. С това се цели създаване именно на семейна среда, в която да бъде отглеждано настаненото дете. Също така, в нормативната уредба е отчетен и факта, че за да бъде родител един човек не винаги е свързано с това да бъде в семейни отношения с друг човек.

Въпрос № 15. Настояваме да се гарантира възможността приемните родители да се запознават срещу подпис с тримесечните и годишните доклади на социалните работници и да имат възможност да дадат свои писмени бележки по написаното.

Отговор: Практика в страната е кандидатите за приемни родители да се запознават срещу подпис с изготвените доклади за оценка. Няма пречка приемните родители да се запознават и с тримесечните и годишни доклади.

Едновременно с това, важно е да се подчертае, че изготвяният доклад от социалният работник, работещ с приемното семейство, има за цел да установи наличие на промяна в обстоятелствата, при които лицата не отговарят на изискванията за утвърждаване на приемни семейства. Предназначение на доклада преди всичко е да гарантира най-добрия интерес на детето.

Въпрос № 16: Като участници в регионалните комисии по приемна грижа, установяваме, че развитието на приемната грижа, като отговорност, се прехвърля от АСП към комисииите и общините. Същевременно, комисииите са само регулатор на едната страна – качеството на приемните родители, другата – контрола по настаняването, възможността за последващ контрол на дейността, както и бързината и качеството на работа на социалните работници в ОЗД, регистрите за деца в институции и др., не са в тяхното ползване. Предлагаме да

се разширят правомощията на комисията, за да се осигури пълна ангажираност и отговорност за приемната грижа.

Отговор: Ангажиментите и отговорностите на дирекциите „Социално подпомагане” са свързани както с предоставянето на социална услуга „приемна грижа”, в качеството на доставчик, така и с дейностите по настаняване на дете в приемно семейство, като мярка за закрила по реда на ЗЗД. В тази връзка, разширяване на правомощията на Комисията по приемна грижа ще подмени изцяло правомощията ѝ на колективен орган, който прави мотивирано предложение за утвърждаване или отказ на кандидата/кандидатите за приемно семейство до директора на регионалната дирекция за социално подпомагане.

С промяната на Наредбата за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях (в сила 4.09.2012 г.) са вменени следните задължения на Комисии по приемна грижа:

- проучва потребностите от социалната услуга „приемна грижа” на областно ниво;
- съгласува планираните от комисиите за детето към общините видове и брой приемни семейства за включване в общинските програми за закрила на детето на общините от съответната област;
- утвърждава/отказва утвърждаването на кандидати за приемни семейства и предлага заличаване на приемни семейства;
- разглежда годишните доклади за оценка на приемните семейства;
- организира и провежда срещи с доставчиците на социални услуги относно развитието на приемната грижа.

В допълнение, на регионалните дирекции за социално подпомагане са вменени функции относно координиране и контролиране изпълнението на мерките за закрила на детето, осъществявани от дирекциите „Социално подпомагане”, както и по отношение осъществяването на методическа помощ. РДСП съдействат и сътрудничат и на юридически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето.

Следва да се отбележи, че съгласно Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето председателят на Държавната агенция за закрила на детето осъществява контрол по спазване правата на детето от всички държавни, общински и частни училища, детски градини и ясли, обслужващи звена, лечебни заведения, включително и дирекции „Социално подпомагане”, доставчици на социални услуги за деца и от юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата за закрила на детето.

Въпрос 17. С деня на настаняването да се гарантира и получаването на еднократна помощ за детето

Отговор: Не съществува пречка в рамките на месеца, в който се настанява детето в приемното семейство, да се поиска отпускането на еднократна помощ за отглеждане в приемно семейство (чл. 48 от ППЗЗД), която има за цел да посрещне определени потребности, възникнали извънредно и необвързани с издръжката на детето.

Въпрос 18. Има служби, които изплащат еднократната помощ на части – 50 лв. за рожден ден, 200 лв. за дрехи и други. В други служби еднократната помощ се изплаща наведнъж. Молим за тълкуване на тази практика и въвеждане на единно правило. Националната асоциация за приемна грижа предлага еднократната помощ да се изплаща изцяло, когато се настанява дете или на два пъти през годината при настанено дете.

Отговор: Съгласно Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето (чл. 48 от ППЗЗД), отпусканата еднократна помощ е различна от месечната, като се отпуска за посрещането и удовлетворяването на определена нужда, възникнала

инцидентно. Тази помощ може да се предоставя до четири пъти в годината, като не е обвързана с издръжката на детето в приемното семейство. Общият размер на еднократната помощ за годината е до 5-кратния размер на гарантирания минимален доход – 325 лв. Въвеждането на единно правило за изплащане на помощта, противоречи на основаната ѝ цел, която е именно посрещане и удовлетворяването на извънредно възникнали и специфични за всяко дете индивидуални потребности и въз основа на извършена конкретна оценка.

Въпрос 19. Еднократната помощ за деца е обвързана с доходен критерий на семейството. Поне това е видно от декларацията за получаването ѝ. Предвид, че помощта е предназначена за детето, не виждаме смисъл да се изследва доходния критерий на семейството, в което детето е настанено.

Отговор: При определяне размера на средствата за дете, настанено в приемно семейство, не се взема предвид наличието на собствен доход на детето, както и доходите на приемното семейство. В нормативната уредба е регламентирано отпускането на месечни помощи за деца, настанени за отглеждане при роднини и близки, да се реализира с доходен критерий.

Еднократна помощ за превенция на изоставянето и реинтеграция на детето за отглеждането му при близки и роднини или в приемно семейство се отпуска въз основа на молба-декларация, подадена от лицето/семейството, което полага грижи за детето, след представяне на лична карта или личен паспорт, до четири пъти в годината. В тази връзка прилагането на доходен критерий при отпускането на помощи за деца, настанени за отглеждане в приемно семейство е неправомерно.

Въпрос 20. Предлагаме увеличение на възнаграждението на приемните родители на деца с увреждания и деца до 3-години. Справедливо е, предвид факта, че тези приемни родители не могат да се ангажират с допълнителна заетост.

Отговор: Съгласно разпоредбите на действащата нормативна уредба, размерът на възнагражденията на приемните родители се определя съобразно броя на настанените в тях деца, а не от възрастта и здравословното състояние на детето. Размерът на месечното възнаграждение на професионалното приемно семейство се определя в договора между приемното семейство и доставчика на социална услуга „приемна грижа“, като не може да бъде по-малък от законово регламентираните граници (при настаняване на едно дете - 150 на сто от минималната месечна работна заплата, установена за страната; при настаняване на две деца – 160 на сто от минималната месечна работна заплата, установена за страната; при настаняване на три или повече деца – 170 на сто от минималната месечна работна заплата, установена за страната).

Тези възнаграждения бяха увеличени с последните промени в ППЗЗД от 04.09.2012 година. Следва да се има предвид, че приемните родители, при които има настанени деца с увреждания получават освен месечните помощи за отглеждане на детето и допълнителна добавка, в размер на 75 % от гарантирания минимален доход.

Въпрос 21. Настояваме за писмени указания до всички дирекции за социално подпомагане за гарантирането на възможността приемните родители на граждански договор да сключват и трудови договори, както и за обратния режим. Не е уместно заключението на АСП, че това би нарушило качеството на приемната грижа.

Отговор: Законодателството не изключва възможността приемният родител да сключва трудов договор, при вече сключен договор за отглеждане на дете от професионално приемно семейство. Важно е да се подчертае формата на правоотношението между професионалното приемно семейство и доставчика на социалната услуга „приемна грижа“, а именно – договор за услуга.

Едновременно с това, професионализирането на приемната грижа изисква високо качество на услугата. За да бъде гарантирано качеството на тази грижа приемното семейство се нуждае от регулярна подкрепа, супервизия, ползване на допълнителни социални услуги, както за семейството, така и за детето. Разбира се, всеки случай следва да се разглежда строго индивидуално, имайки предвид специфичните потребности на децата в различните възрасти.

Въпрос 22: Настояваме за фиксирана дата за получаване на възнагражденията на приемните родители, както и дата за изплащането на месечната издръжка на децата. Към вчерашна дата издръжката на децата за м. декември още не е изплатена.

Отговор: Средствата за отглеждане и възпитание на деца, настанени в приемни семейства, са месечни и са диференцирани съобразно възрастта на детето и се изплащат най-късно до края на месеца, следващ месеца, за който са отпуснати. За м. декември 2012 г. месечните средства за децата, настанени в приемни семейства, са изплатени в цялата страна. От страна на АСП се полагат усилия всички помощи да се изплащат своевременно, а по отношение на приемните семейства – издръжката на децата и възнагражденията на приемните семейства, да се изплащат в рамките на месеца, следващ месеца за който се отнасят.

Въпрос 23. Съгласно разпоредбите на чл. 57 от ППЗЗДет., размерът на месечното възнаграждение на професионалното приемно семейство се определя в договора по чл. 31, ал. 4 от Закона за закрила на детето, като не може да бъде по-малък от 150 на сто от МРЗ, установена за страната (за едно настанено дете), 160 на сто от минималното месечна работна заплата, установена за страната (при две деца), 170 % от МРЗ, установена за страната) при настанени три или повече деца).

- а) Ще се индексират ли възнагражденията на приемните родители, след изменението на МРЗ от 1 януари 2013 г.?
- б) От кой месец ще стане индексирането?
- в) За коя група приемни родители ще важи индексацията – за всички, за приемните родители на трудов договор или за приемните родители на граждански договор.

Виждането на асоциацията е, че индексацията трябва да е за всички приемни родители – без значение от типа договор.

Отговор: Възнаграждението, посочено в договорите с професионалните приемни семейства, сключени след 04.09.2012 г. се определят съобразно минималната работна заплата (МРЗ), установена за страната и след 01.01.2013 г. ще се индексират съобразно МРЗ, в размер на 310 лв. Действащите приемни семейства, с настанени деца преди нормативните промени ще получават възнаграждението, посочено в сключения трудов договор. За всички професионални приемни семейства, които вече имат сключен трудов договор с директор на Дирекция „Социално подпомагане“, съществува възможността да поискат промяна на договора. В случай, че приемното семейство не желае промяна на трудовия договор, неговото действие се запазва до изтичането на посочения в него срок.

Въпрос 24. Има професионални приемни семейства, при които след извеждане на детето не се настанява ново дете и приемните родители са обречени на бедност.

Отговор: В случаите, когато е прекратено настаняването на дете, поради осиновяване или реинтеграция, е предвидено в периода, през който в семейството не е настанено друго дете, доставчикът да заплаща на приемното семейство месечно възнаграждение в размер на МРЗ, установена за страната. Периодът за изплащане на възнаграждението не може да надвишава един месец за една календарна година. При

предоставяне на социалната услуга приемна грижа акцентът е поставен преди всичко върху развитието ѝ като услуга, предоставяща грижи за дете в семейна среда. В тази връзка, приемната грижа не би следвало да се разглежда едновременно като форма на заетост и начин за справяне с безработицата.

Въпрос 25. Изплащането на МРЗ в рамките на един месец след извеждането на детето важи ли за приемните родители, които са на граждански договори?

Отговор: След прекратяване на настаняването на дете в професионално приемно семейство в периода през който в семейството не е настанено друго дете, се заплаща месечно възнаграждение в размер на минимална работна заплата, установена за страната, но за не повече от 1 месец в 1 календарна година (чл. 57в, ал. 2 и 3 от ППЗЗД). Това е правилото за всички професионални приемни семейства и съгласно последните промени в ЗЗД и ППЗЗД следва те да имат само договор за услуга.

Въпрос 26. Действащи приемни родители, на които са изведени децата и им се настанява второ дете или трето дете, трябва да покриват за своя сметка, разходите за пътни по напасването с детето. Особено за провинцията, това са минимум 80-100 лева. Молим да се проучи възможността разходите за напасване на действащите приемни родители с деца да са за сметка на държавата.

Отговор: Както бе споменато по-горе в текста, процесът на опознаване между детето и приемното семейство се планира от ДСП, доставчика на услугата и приемното семейство, съгласно план, разработен между всички участници. На този етап не са предвидени транспортни разходи при опознаване и напасване между приемното семейство и детето. Поставеният въпрос може да бъде взет предвид при разработване на бъдещия единен стандарт за услугата „приемна грижа“.

ВАЛЕНТИНА СИМЕОНОВА

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР